

ЗВІТ

**про результати діяльності
Агенцій регіонального
розвитку у 2023 році**

Київ – 2024

ДІЯЛЬНІСТЬ АГЕНЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У 2023 РОЦІ

Відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регіональної політики» для ефективної реалізації регіональної політики, розробки та реалізації проектів регіонального розвитку та отримання фінансування для таких проектів (як бюджетного походження, так і за рахунок міжнародних фінансових та грантових проектів), відповідні обласні ради та обласні державні адміністрації та інші співзасновники можуть створювати Агенції регіонального розвитку (АРР).

Законодавством передбачено, що Агенція регіонального розвитку є неприбутковою установою, що утворюється з метою ефективної реалізації державної регіональної політики в регіоні, та не є бюджетною установою.

У 2023 році діяльність АРР була спрямована на підтримку постраждалих регіонів, шляхом реалізації різноманітних проектів та заходів, що були спрямовані на відновлення територіальних громад України та стимулювання регіонального розвитку.

На сьогодні у 22 регіонах АРР утворені відповідно до законодавства – засновниками є відповідні облради та облдержадміністрації. Водночас, процес припинення діяльності згідно чинного законодавства відбувається у агенції регіонального розвитку Донецької області, також, у Дніпропетровській області установа «Агенція регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції» не відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2022 № 1203 «Деякі питання діяльності агенцій регіонального розвитку».

Крім того, у 2023 році розпочали свою діяльність АРР Волинської, Миколаївської областей та оновлена АРР Львівської області.

Загалом у 2023 році здійснювала діяльність 21 АРР проти 17 у 2022 році за такими основними напрямками:

- ❖ участь у розробленні, впровадженні, проведенні моніторингу та оцінювання реалізації регіональної стратегії розвитку та відповідного плану заходів;
- ❖ участь у розробленні проектів регіональних планів відновлення та розвитку, планів відновлення та розвитку територіальних громад;
- ❖ підготовка та реалізація проектів (програм) регіонального/місцевого розвитку, у тому числі проектів ДПП;
- ❖ розробка та надання допомоги у розробці стратегій розвитку територіальних громад, надання консультаційно-методичної допомоги ОМС;
- ❖ співпраця з інвесторами, сприяння залученню інвестицій;
- ❖ сприяння розвитку підприємництва, експорту продукції підприємствами регіону;
- ❖ проведення навчальних/тренінгових заходів, надання консультацій;
- ❖ проведення форумів/конференцій/круглих столів;

❖ міжнародне співробітництво;

❖ здійснення заходів, пов'язаних із подоланнями наслідків збройної агресії російської федерації проти України.

Необхідно зазначити, що не всі зареєстровані АРР здійснюють повноцінну діяльність. Для того, щоб АРР стали активними учасниками процесу реалізації державної регіональної політики в областях, готували та реалізовували розвиткові проекти, необхідно забезпечити гарантований рівень фінансування агенцій, укомплектованість кадрами, які пройшли відповідну фахову підготовку, участь ключових стейкхолдерів регіонального розвитку в управлінні та діяльності АРР.

МАТЕНІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АРР

Переважна більшість АРР забезпечені робочими приміщеннями, які здебільшого орендуються та розташовані в будівлях обласних державних адміністрацій чи обласних рад.

Зокрема, АРР Житомирської, Кіровоградської, Луганської, Сумської, Тернопільської, Черкаської та Чернігівської областей орендують офісні приміщення для здійснення діяльності, в тому числі АРР Кіровоградської АРР орендує приміщення в будівлі Кіровоградської обласної ради.

На умовах безоплатного користування приміщенням користуються АРР Вінницької та Рівненської областей. Не забезпечені робочими приміщеннями АРР Волинської та Закарпатської областей.

У 2023 році працівники АРР «Офіс європейської інтеграції» Херсонської області» працювати віддалено з використанням власної техніки та обладнання, у зв'язку з проведенням активних бойових дій на території Херсонської області, а також працівники АРР Волинської області користуються особистою комп'ютерною технікою.

АРР Луганської області тимчасово перемістилася в м. Дніпро та орендує: офісне приміщення площею 132,4 м² (офіс Агенції та бізнес-ХАБ для переміщених ММСП з Луганської області у Дніпрі).

АРР Житомирської області орендує приміщення площею 78,14 м² за договором оренди з Комунальним підприємством по експлуатації адмінбудинків Житомирської обласної ради, також забезпечена офісною технікою та обладнанням. А також, АРР Житомирської області, як провайдеру проекту ЮНІСЕФ, надано офісне приміщення площею 114 м² та складське приміщення площею 420 м², а також для роботи проектної команди закуплено додаткову офісну техніку.

Більшість діючих АРР забезпечені необхідною офісною технікою, деякі агенції отримували офісне обладнання за рахунок фінансової підтримки

міжнародної технічної допомоги. Водночас, існують агенції, яким необхідне додаткове комп'ютерне обладнання.

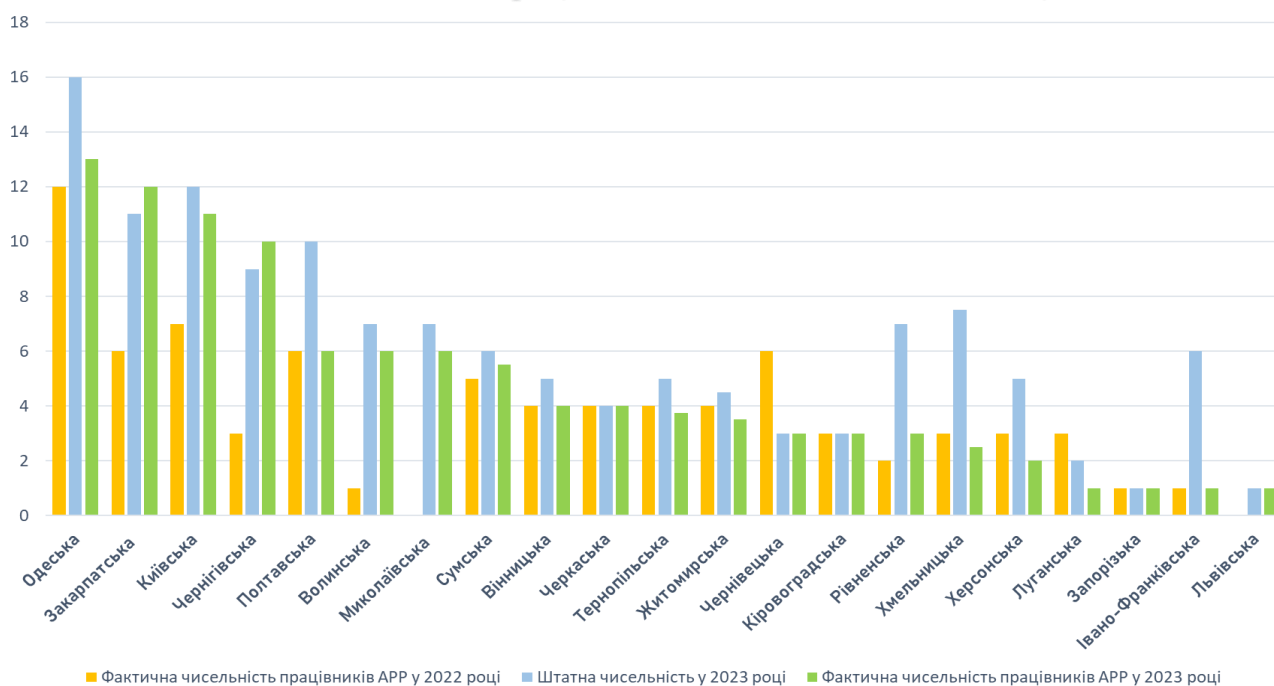
У разі повітряної тривоги, переважна більшість працівників АРР, які знаходяться в офісах, мають доступ до сховищ в їхній будівлях або оперативно слідує в найближчі укриття.

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АРР

Переважна більшість діючих АРР забезпеченні кадрами відповідно до затвердженої штатної чисельності.

У 2023 році зберігається тенденція до збільшення фактичної чисельності працівників АРР. У порівнянні із 2022 роком фактична чисельність працівників АРР збільшилась на 24 штатних одиниці у 2023 році та становить 102,25 штатних одиниць, що на 31% більше ніж у попередньому році.

Чисельність працівників АРР, штатних одиниць

Зокрема, найбільше зросла кількість працівників у командах АРР Волинської, Закарпатської, Київської та Чернігівської областей. Крім того, АРР додатково залучали у звітному періоді низку фахівців/експертів на договірних засадах. Натомість зменшилася кількість працівників АРР Луганської та Чернівецької області.

Основною причиною наявності вакантних посад у діючих АРР є відсутність стабільного фінансування і, як наслідок, плинність кадрів та неможливість залучити висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародного співробітництва, регіонального розвитку, які мають навички проєктного менеджменту та вільно володіють англійською мовою.

У зв'язку із створенням у березні 2023 року Установи «Агенція регіонального розвитку Львівської області» на засіданні Наглядової ради Агенції призначено лише директора.

За відсутності фінансування АРР Луганської області, згідно зі статтею 13 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 року № 2136-IX, всі трудові договори призупинено.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АРР

Чинним законодавством передбачено обласним, Київській міській державним (військовим) адміністраціям під час складання проектів обласних бюджетів на відповідний рік передбачати кошти, необхідні для виконання завдань, визначених у положенні про агенцію регіонального розвитку відповідного регіону.

Планові фінансові надходження у 2023 році для забезпечення діяльності АРР склали 48 579,0 тис. грн. Фактично АРР профінансовано на 43 808,8 тис. грн, в тому числі за рахунок обласних бюджетів, інших місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної допомоги, надання платних послуг та інших джерел.

Основним джерелом фінансового забезпечення залишаються обласні бюджети, якими передбачено прогнозні обсяги фінансування АРР майже у всіх регіонах. Проте, у 2023 році з обласного бюджету виділялися кошти на фінансування АРР лише в 14 областях, обсяг якого склав 21 812,8 тис. грн, що становив 49,8 % від загального обсягу фінансування.

Найбільші обсяги фінансування з обласного бюджету отримали АРР Одеської (3 482,3 тис. грн), Житомирської (2 499,6 тис. грн), Закарпатської (2 864,9 тис. грн), Сумської (1 987,7 тис. грн) та Чернігівської (1 643,5 тис. грн.) областей.

Отже, основною проблемою для АРР у 2023 році залишається недостатнє фінансове забезпечення. В період воєнного стану значно скоротилося виділення коштів на підтримку діяльності АРР з обласних бюджетів.

Варто зазначити, що не у всіх областях, де функціонують АРР у 2023 році відбулось фактичне фінансування, хоча кошти на фінансову підтримку АРР й були передбачені обласними бюджетами. Зокрема, фактично у 2023 році було відсутнє фінансування з обласного бюджету у Запорізькій, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Полтавській та Херсонській областях.

Разом з тим, за рахунок коштів інших місцевих бюджетів в загальній сумі 5 930,3 тис. грн, що становить 13,5 % від загального обсягу, фінансувались АРР Київської (4 050,0 тис. грн.) та Полтавської (1 880,3 тис. грн.) областей.

Кошти міжнародної технічної допомоги в загальній сумі 809,7 тис. грн, що становить лише 1,8 % від загального обсягу, надходили на рахунки АРР Івано-Франківської (495,0 тис. грн.) та Сумської (314,7 тис. грн.) областей.

Надходження до бюджетів АРР у 2023 році, грн

	Область	Планові надходження у 2023 році	Фактичні надходження у 2023 році	у тому числі:				
				обласний бюджету	інші місцеві бюджети	кошти міжнародної технічної допомоги	надання платних послуг	інші
1	Вінницька	2 604 890,56	2 604 890,55	1 300 000,00	-	-	-	1 286 790,55
2	Волинська	1 200 000,00	1 290 000,00	1 200 000,00	-	-	90 000,00	-
3	Дніпропетровська	-	-	-	-	-	-	-
4	Донецька	-	-	-	-	-	-	-
5	Житомирська	929 400,00	2 499 693,02	2 499 693,02	-	-	-	-
6	Закарпатська	2 900 000,00	2 864 966,00	2 864 966,00	-	-	-	-
7	Запорізька	870 000,00	-	-	-	-	-	-
8	Івано-Франківська	615 000,01	615 000,01	-	-	495 000,01	120 000,00	-
9	Київська	4 100 000,00	4 050 000,00	-	4 050 000,00	-	-	-
10	Кіровоградська	842 500,00	807 900,00	820 000,00	-	-	-	9 000,00
11	Луганська	8 014 147	-	-	-	-	-	-
12	Львівська	-	-	-	-	-	-	-
13	Миколаївська	1 201 194,00	2 176 431,00	1 118 416,10	-	-	-	1 058 015,00
14	Одеська	9 365 978,00	5 345 639,00	3 482 303,00	-	-	1 536 493,00	326 843,00
15	Полтавська	2 378 318,00	1 880 309,33	-	1 880 309,33	-	-	-
16	Рівненська	1 600 000,00	815 760,00	815 760,00	-	-	-	-
17	Сумська	2 453 180,00	2 452 503,42	1 987 792,98	-	314 710,44	150 000,00	-
18	Тернопільська	997 550,00	997 550,00	750 000,00	-	-	247 550,00	-
19	Херсонська	2 524 542,08	-	-	-	-	-	-
20	Хмельницька	1 184 300,03	1 851 792,52	661 332,41	-	-	1 180 804,00	9 660,11
21	Черкаська	1 488 000,00	9 311 591,60	1 487 999,05	-	-	587 400,00	7 236 192,55
22	Чернігівська	2 310 000,00	2 939 251,42	1 643 532,42	-	-	371 960,00	923 759,00
23	Чернівецька	1 000 000,00	1 305 600,00	1 194 000,00	-	-	111 600,00	-
	ВСЬОГО	48 578 999,68	43 808 877,97	21 812 794,98	5 930 309,33	809 710,50	3 224 664,00	12 013 304,10

Находження від надання платних послуг в загальній сумі 3 224, тис. грн, що становить 7,4 % від загального обсягу, отримали АРР Волинської, Івано-

Франківської, Кіровоградської, Сумської, Тернопільської, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей.

За рахунок інших джерел в загальній сумі 12 013,3 тис. грн, що становить 27,4 % віж загального обсягу, фінансувались АРР Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Черкаської та Чернігівської областей.

На 2024 рік в усіх обласних бюджетах де функціонують АРР передбачено кошти на їх фінансову. АРР Київської області у 2024 році передбачається фінансувати за рахунок коштів інших місцевих бюджетів.

РОБОТА НАГЛЯДОВИХ РАД

Відповідно до чинного законодавства Наглядова рада агенції є колегіальним органом управління агенції, що в межах повноважень, визначених положенням про агенцію, положенням про наглядову раду та законодавством, здійснює нагляд за діяльністю агенції та контролює діяльність директора агенції.

У переважній більшості АРР засідання Наглядових рад відбувались відповідно до законодавства. Зокрема, у 2023 році відбувались засідання Наглядових рад АРР Вінницької, Волинської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Черкаської, Чернігівської областей за участі представників Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.

Не відбувались засідання Наглядових рад АРР Запорізької, Херсонської та Чернівецької областей.

Серед лідерів АРР за кількістю проведених засідань Наглядових рад є АРР Житомирської області (7 засідань).

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ З РОЗВИТКУ

Спроможність ключових суб'єктів та зацікавлених сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях для розширення можливостей місцевого самоврядування в громадах, зокрема і в часи війни та відбудови сприятиме скоординованим діям із відновлення та злагодженого регіонального розвитку з боку громадян, бізнесу та органів влади.

Зокрема, у 2023 році АРР співпрацювали з низкою проектів і програм міжнародної технічної підтримки (МТД), які сьогодні підтримують Україну в питаннях регіонального розвитку.

Перелік проектів та програм МТД:

1) Швейцарсько-український проект «Згуртованість та регіональний розвиток України», UCORD;

2) Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою»;

3) Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти»;

4) Програми «Польської допомоги» від Міністерства фондів і регіональної політики республіки Польща в рамках проєктів «Підвищення конкурентоспроможності українських регіонів та розвиток польсько-українського економічного співробітництва» та «Підтримка розвитку підприємництва та конкурентоспроможності українських регіонів»;

5) Програми Агентства США з міжнародного розвитку:

- проєкт «Конкурентоспроможна економіка України» USAID;
- проєкт USAID «Економічна підтримка України»;
- проєкт USAID «HOVERLA»;
- програмп USAID HEALTH;
- проєкт USAID «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства»;
- програма USAID «РАДА: наступне покоління»;
- проєкт USAID «Реформування фінансового сектору»;
- програма сприяння громадській активності «Долучайся!» (USAID/ENGAGE);

6) Програма розвитку ООН в Україні у рамках проєкту «Підтримка інклюзивного економічного розвитку в Україні шляхом поєднання просування експорту з регіональним розвитком та Цілями сталого розвитку»;

7) Проєкт Дитячого фонду ООН – ЮНІСЕФ «Комплексне реагування на надзвичайні ситуації в Житомирській області для забезпечення потреб дітей, батьків та опікунів, які постраждали внаслідок збройного конфлікту в Україні»;

8) Проєкт «Підтримка органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні у сфері розвитку та ревіталізації міських територій»;

9) Міністерство закордонних справ Японії, в рамках реалізації грантової допомоги «KUSANONE»;

10) Міжнародної організації з міграції (МОМ);

11) Програма міжнародної технічної допомоги «EU4Business: конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП», яка спільно фінансується Європейським Союзом та урядом Німеччини і реалізується німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH;

12) Проєкт «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні», що впроваджується в Україні компанією «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH» за дорученням урядів Німеччини та Швейцарії;

13) Проєкт «Розвиток малих та середніх підприємств: Економічна інтеграція внутрішньо переміщених осіб та відновлення бізнесу», що фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) через Банк розвитку KfW;

14) Проєкт «EU4Recovery — Розширення можливостей громад в Україні» (EU4Recovery) за фінансової підтримки ЄС;

15) Програма «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP);

16) Проєкт «Emergency Health Response - Ukraine Crisis», фінансованого Medecins du Monde Greece (Греція);

17) Фонд «UAF Partners»;

18) ГО «НУО «Ін Тач Юкрейн Фундейшн»;

19) ГО «Європейсько-українська рада співробітництва та розвитку»;

20) ГО «ЦеГрІн Закарпаття»;

А також, UNDP Ukraine, Chemonics International Inc, DRC, NGO «CrimeaSOS», MDM Greece, Фонд Федора Шпиги, БФ «ЮЕЙМ» та інші.

Агенції регіонального розвитку, що перебувають у стані припинення діяльності згідно чинного законодавства

Установа «Донецька агенція регіонального розвитку»

У 2020 році прийнято рішення про припинення діяльності агенції шляхом її ліквідації. Розпорядженням голови Донецької облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 16 червня 2020 року № 609/5-20 «Про припинення шляхом ліквідації установи «Донецька агенція регіонального розвитку» утворено ліквідаційну комісію та затверджено її персональний склад, встановлено строки для пред'явлення вимог кредиторів тощо.

У 2023 році діяльність АРР Донецької області не здійснювалась.

Установа «Агенція регіонального розвитку «Офіс Євроінтеграції» Дніпропетровської області»

У 2016 році була утворена «Дніпропетровська обласна агенція регіонального розвитку», яка у 2020 році перейменована в «Агенцію регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції» відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1300-р «Про реалізацію експериментального проєкту щодо утворення та забезпечення фінкціонування «Агенція регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції». Проте, вищезазначена установа не відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2022 № 1203 «Деякі питання діяльності агенцій регіонального розвитку».

У зв'язку з воєнним станом створення АРР у Дніпропетровській області не вбачається можливим.

Області в яких агенцій регіонального розвитку не утворено

Наразі в Харківській області триває робота щодо створення агенції регіонального розвитку та забезпечення її подальшої діяльності.

Зокрема, з цією метою прийнято розпорядження Харківської облдержадміністрації від 21 листопада 2018 р. № 621 про прийняття рішення виступити засновником Агенції регіонального розвитку Харківської області.

Харківська обласна рада прийняла рішення від 06.12.2018 № 833-VII виступити засновником Агенції регіонального розвитку Харківської області.

Програмою економічного і соціального розвитку Харківської області на 2024 рік, затвердженою рішенням Харківської обласної ради від 23 грудня 2023 р. № 726-VIII, передбачено фінансування відповідних заходів з обласного бюджету в обсязі 2000,0 тис. грн.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЩО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ ЕФЕКТИВНОМУ ФУНКЦІОНУВАННЮ АГЕНЦІЙ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами діяльності АРР в регіонах у 2023 році встановлено ряд проблемних питань, що перешкоджають ефективному функціонуванню агенцій. Основною проблемою для АРР залишається недостатнє фінансове забезпечення, оскільки в період воєнного стану значно скоротилося виділення коштів на підтримку діяльності АРР з обласних бюджетів.

Для АРР відчутними є відсутність стабільних джерел фінансування, припинення фінансування проектів з державного бюджету, в межах секторальної політики від Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.

Крім того, обмежено фінансування АРР з обласних бюджетів, внаслідок внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 р. № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану». Фактичне фінансування АРР з обласного бюджету не відповідає запланованим показникам.

Причиною вище вказаних проблемних питань став перерозподіл коштів державних і місцевих бюджетів на критично необхідні видатки, у зв'язку із повномасштабним військовим вторгненням російської федерації в Україну.

Водночас, для ефективного функціонування АРР існує обмежена кількість програм підтримки інституційної спроможності агенцій регіонального розвитку. А також, АРР зіткнулись із обмеженням надавати платні послуги у обсязі, більшим за 1 млн. грн. на рік, оскільки у випадку перевищення даної межі АРР автоматично стає платником ПДВ, що збільшує обсяг видатків для здійснення діяльності.

Проте, до проблемних питань ефективної діяльності АРР також відноситься і питання щодо необхідності у кваліфікованих кадрах за напрямками міжнародного співробітництва та регіонального розвитку.

Основною причиною наявності вакантних посад у діючих АРР є відсутність стабільного фінансування і, як наслідок, плинність кадрів та неможливість залучити висококваліфікованих фахівців. Працівники АРР, відчувають потребу у якісних та безоплатних курсах з підвищення кваліфікації працівників агенції та курсах з менеджменту європейських проектів та необхідність обміну досвідом з іншими АРР задля загальної та системної координації цього процесу.

Незважаючи на позитивну динаміку порівняно з перередніми роками, все ж таки АРР мають додаткову потребу в забезпеченні власним приміщенням, обладнанням та устаткуванням, а також у програмному забезпеченні.

Для подолання вищезазначених перешкод у діяльності АРР пропонується сприяти залученню проектів міжнародної технічної допомоги для підтримки діяльності АРР на стимулювати їх участь у програмах та проектах міжтериторіального, транскордонного та транснаціонального співробітництва.